

Med de gældende regler kan det således i visse situationer forekomme urimeligt, at anklagemyndigheden har den fulde bevisbyrde for, at der er tale om udbytte fra kriminalitet.

Det gælder eksempelvis, hvor en person, der er dømt for omfattende narkotikakriminalitet, også efter konfiskation af udbyttet fra disse forhold er i besiddelse af større formueværdier, f.eks. i form af større pengebeløb eller fast ejendom, lystfartøj, bil m.v., og hvor det efter oplysningerne om den dømtes indtægter forekommer usandsynligt, at disse værdier er opnået på lovlig vis. I disse tilfælde vil det ofte være umuligt for politiet og anklagemyndigheden at føre bevis for, at der er tale om udbytte af kriminelle aktiviteter.

Det kan medføre, at en person, der er dømt for omfattende handel med narkotika, og som kun har haft helt beskedne indtægter, kan bevare meget betydelige værdier, der stammer fra kriminalitet, der ikke er opklaret.

Som det fremgår af beskrivelsen ovenfor under pkt. 6.3., er der i flere europæiske lande gennemført regler om udvidet adgang til konfiskation i sager af denne karakter, og i Norge har et lovforberedende udvalg netop stillet forslag herom. Endvidere indeholder FN's narkotikakonvention en opfordring til de deltagende stater om at overveje regler af denne karakter.

På den baggrund foreslås det, at der indføres en ny bestemmelse i straffelovens § 76 a om udvidet adgang til konfiskation ved visse grove lovovertrædelser. Bestemmelsen er inspireret af forslaget i den norske betænkning om konfiskation fra september 1996, jf. ovenfor under pkt. 6.3.2.

En udvidet adgang til konfiskation bør efter Justitsministeriets opfattelse indeholde to *hovedelementer*: Der bør være adgang til at konfiskere udbytte af ikke-identificeret kriminalitet, og det bør pålægges den dømte at sandsynliggøre, at dennes formueværdier ikke stammer fra kriminalitet, således at der kan foretages konfiskation, hvis den pågældende ikke kan give oplysninger, der giver en fornuftig forklaring på, hvordan formuen er tilvejebragt.

De gældende regler om konfiskation indebærer, at anklagemyndigheden skal bevise, at de formuegoder, som skal konfiskeres, stammer fra kriminalitet, og at anklagemyndigheden i den forbindelse – i hvert fald i et vist omfang – skal konkretisere den straffbare handling, som udbyttet stammer fra. Af hensyn til den enkelte borgers retssikkerhed bør det være den almindelige regel, at myndighederne ikke kan forlange, at borgeren redegør for den lovlige oprindelse af sin formue.

Inden for et forholdsvis snævert område, hvor det på sædvanlig måde bevises, at en person har begået alvorlig kriminalitet af en type, som erfaringsmæssigt kan give betydeligt udbytte, og hvor der på grund af denne kriminalitet og de store formueværdier, den pågældende ejer, er en velbegrunder mistanke om, at den opklarede kriminalitet kun er en del af den kriminalitet, som tiltalte har begået, findes det imidlertid rimeligt og velbegrunder at stille et krav om, at tiltalte redegør for, at formuen er lovligt erhvervet.

Det foreslås således, at udvidet konfiskation alene kan foretages over for en person, som findes skyldig i en lovovertrædelse, der har en strafferamme på 6 års fængsel eller mere. Dette svarer til kriminalitetskravet ved indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 3, og ved anvendelse af agenter, jf. retsplejelovens § 754 a, nr. 3.

Justitsministeriet finder det dog nødvendigt at tilføje en enkelt yderligere lovovertrædelse, hvor udvidet konfiskation – uanset en lavere strafferamme end 6 års fængsel – findes særligt relevant og velbegrunder. Det gælder groft tyveri (straffelovens § 286, stk. 1), som har en øvre strafferamme på 4 års fængsel.

Ud over dette krav til strafferammen foreslås det, at den pågældende skal være dømt for en lovovertrædelse, der kan give betydeligt udbytte. Hensigten er således at ramme personer, som lever af eller har betydelige indtægter ved kriminalitet.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at det efter forslaget ikke kræves, at lovovertrædelser i den konkrete sag har givet et sådant udbytte, blot den »kan give« dette. Dømmes en person f.eks. for indsmugling af en større mængde narkotika, jf. straffelovens § 191, men ikke for salg, vil betingelsen være opfyldt, hvis salget af narkotikaen kunne have indbragt et betydeligt udbytte. Også forsøg på lovovertrædelser kan danne grundlag for udvidet konfiskation.

Ud over grov berigelseskriminalitet og grov narkotikakriminalitet kan udvidet konfiskation i praksis f.eks. tænkes anvendt ved penge- eller dokumentfalsk, jf. straffelovens § 166 og § 171.

Konfiskation efter den foreslåede bestemmelse er – på samme måde som konfiskation efter de gældende bestemmelser – ikke obligatorisk (»kan foretages«).

Bestemmelsen forudsættes navnlig anvendt over for *store pengebeløb eller andre likvide formueværdier*, som tiltalte ikke kan give nogle fornuftige forklaring på, f.eks. værdipapirer, indeståender på bankkonti (eventuelt i udlandet) eller kontantbeløb (f.eks. opbevaret under mistænkelige omstændigheder ved nedgravning eller gemt på loftet). Justitsministeriet